

Teksten nedenfor er avskrift fra
Innstilling om vassdrag som bør unntas fra kraftutbyggingen, 1971
Avgitt til Industridepartementet av Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Objekt nr 86 Lærdalsvassdraget – Vassdrag nr. 298.

Hovedstyrets flertall, alle unntatt Jacobsen, anbefaler at den delen av Lærdalsvassdraget som ikke er planlagt utbygd nå (grenen mot Filefjell), blir unntatt fra kraftutbygging.

Teksten nedenfor er avskrift fra
Rapport utarbeidet av Kontaktutvalget kraftutbygging-naturvern som har hatt til oppdrag å utarbeide en liste over vassdrag som bør unntas fra kraftutbygging.
Rapporten, datert 30. desember 1970 ble oversendt til Det kongelige departement for industri og håndverk, Det kongelige kommunal og arbeidsdepartement og Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

OBJEKT NR 86

Lærdalsvassdraget – Vassdrag nr. 298.

Fylker: Sogn og Fjordane, Oppland, Buskerud
Kommune: Lærdal, Vang, Hemsedal
Nedbørfelt: 1156 km².

Lærdalsvassdraget strekker seg fra Lærdalsfjorden innerst i Sognefjorden østover mot Filefjell og Hemsedalsfjellet med flere sideelver fra fjellet på nordsiden og sørsiden av dalen. Dalen er i de nederste deler flat og forholdsvis bred, men med høye og bratte fjell på begge sider. Ved Bjørkum begynner dalen å stige og bli brattere fram til Borgund. Herfra er dalen mer flat og vid, men med høye fjell på sidene. Ved Borlaug deler dalen og vassdraget seg i to, henholdsvis mot Filefjellet og Hemsedalsfjellet. De to dalene er bratte. Det bor folk langs vassdraget opp til Borlaug. Nærmeste større tettsted er Lærdalsøyri. E 68 over Filefjellet følger vassdraget og dalen, mens riksveg 52 over Hemsedalsfjellet møter E 68 ved Borlaug.

Gabrielsen-komiteen (G 47).

Fra komiteens innstilling siteres:

”Komiteen vil uttrykke tilfredshet om at planene om en kraftstasjon ved Stuvane er oppgitt, og har ikke noe å bemerke til den aktuelle plan for utbygging av Lærdalsvassdraget. Så fremt utbyggingen gjør oppgaven for laksen vanskeligere, medfører dårligere utklekkingsmuligheter eller på annen måte har skadevirkninger for fisket, bør imidlertid utbyggingen pålegges å bære utgiftene til nødvendige tiltak for å råde bot på skadene og ulempene. Komiteen mener således at det bør komme på tale med bidrag til bygging av laksetrapper også ovenfor de strekninger hvor laksen nå går, og at undersøkelsene av temperatur- og vassføringsforholdene i vassdraget bør fortsette og utgiftene betales av utbyggeren. Hvor avløpsvannet fra Borgund kraftverk ledes tilbake til elva (ved Sjurhaugfossen), bør det, for å redusere faren for isvanskeligheter, komme på tale å bygge en omløpstunnel, som en del av vannet kan ledes gjennom et stykke nedover.

Borgund – Lærdalsvassdragets nordligste del, Smedalsvassdraget på Filefjell, anbefaler komiteen bevart uberørt. Likeledes mener komiteen at dalføret ovenfor Borgundfjorden ikke bør utsettes for ytterligere inngrep utover de som henger sammen med den nå aktuelle utbyggingsplan. Komiteen har

ved vurderingen ved siden av hensynet til fisket lagt vesentlig vekt på den turisttrafikkmessige betydning dalen og Filefjellområdet har.”

Industrikomiteen i Stortingets førte Lærdalsvassdraget i gruppen ”Er tidligere avgjort eller bør kunne utbygges”.

Vestlandskomiteen nevner ikke vassdraget.

Fylkesmannen uttalte i et brev datert 19. september 1970 at den delen av Lærdalsvassdraget (mot Filefjell) som ikke er planlagt utbygget nå, av hensyn til naturvern og friluftsliv heller ikke bør utbygges.

Teknisk utnyttelse

a. Resipientforhold:

Vassdraget mottar noe tilførsel av forurensinger fra spredt jordbruksbebyggelse. På Lærdalsøyri har den vesentlige del av bebyggelsen infiltrasjon av kloakkavløpet i grunnen. Vassdraget er relativt upåvirket av forurensinger.

b. Vassforsyning.

Det er lite trolig at det kan bli aktuelt med vassforsyning fra elven.

c. Vasskraft:

Utbygd vannkraft: Bortsett fra et mindre kraftverk i Oddedøla ved Maristua og et i Husumfoss er det ingen utbygd vasskraft.

Verneinteresser

a. *Naturvern og friluftsliv.*

Lærdal har stor turisttrafikk om sommeren.

Lærdalselva er kjent for sitt gode laks- og sjørøttfiske. I 1968 ble det eksempelvis fisket ca. 9300 kg laks og sjørøtt. Laksen kommer ikke opp til Borgund, men det er brukbart fiske etter fjellørret helt opp i fjellet.

b. *Naturvitenskapelige interesser.*

Filefjell er valgt som representativt område for norsk høyfjell av den norske komite for Den internasjonale hydrologiske dekadé. Dette område omfatter øvre del av Lærdalsvassdraget fra og med nedre Smedalsvatn og opp til vannskillet, et areal på ca. 155 km². Feltet ligger i overgangen mellom Jotunheimens steile formasjoner og de slakere fjellstrøk mot sør. Geologisk kan feltet deles i to; en nordlig del preget av Jotunheimens motstandsdyktige bergarter, og en sørlig del med bløtere bergarter. Forskjellen i bergartssammensetning gir klare soneringer også hva andre faktorer angår, for eksempel vegetasjon og hydrokjemi. Feltet er undersøkt kontinuerlig siden 1967, spesielt med henblikk på studiet av vatnets kretsløp kvantitativt samt detaljstudier av de forskjellige enkeltprosesser som styrer kretsløpet.

Utvalgets vurdering.

Av hensyn til de store verneinteressene i vassdraget, foreslår utvalget at grenen av Lærdalsvassdraget mot Filefjell vernes mot ytterligere utbygging.